

Høringsnotat

Innvandringsavdelingen

Dato: 17.06.2024

Saksnr: 24/2927

Høringsfrist: 16.09.2024

HØRING – FORSLAG TIL ENDRINGER I UTLENDINGSLOVEN – FAMILIEGJENFORENING MED BARN SOM HAR FÅTT BESKYTTELSE I NORGE MV.

1 Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår endringer i lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven, utl.) §§ 43, 44 og 45.

Forslaget innebærer følgende endringer i reglene om familiegjenforening med en herboende referanse som er enslig mindreårig og som har fått beskyttelse i Norge:

- Det presiseres i loven at retten til familiegjenforening med enslig mindreårig flyktning ikke gjelder *dersom gjenforening ikke er til barnets beste*.
- Det stilles krav om at referansepersonen (dvs. den enslige mindreårige flyktningen) *ikke er gift eller samboer på vedtakstidspunktet* for familiegjenforening. For å sikre harmoni i regelverket inntas samme vilkår også i utl. §§ 44 og 45 (familiegjenforening med norsk barn).
- Det gjøres unntak fra retten til familiegjenforening dersom dette fører til at én av foreldrene gjenforenes med flere ektefeller i Norge (*bigami*).
- Det stilles krav om *samtykke* fra foreldre som blir igjen i hjemlandet når en mindreårig søker familiegjenforening med et søsken i Norge.

2 Bakgrunn

I dag kan foreldre og søsken på nærmere fastsatte vilkår få oppholdstillatelse i familiegjenforening med et herboende barn under 18 år som har fått beskyttelse (asyl) i Norge. Departementet vurderer at gjeldende regelverk har noen utilsiktede konsekvenser, samt at det er noe disharmoni i regelverket når det gjelder vilkårene som stilles for familiegjenforening med barn i Norge. Departementet foreslår derfor endringer i utl. § 43 om familiegjenforening mellom barn med opphold etter §§ 28 eller 34 og barnets foreldre og søsken. Det foreslås tilsvarende endringer i utl. §§ 44 og 45 om gjenforening med barn som er norsk borger. Endringene er ment å ivareta flere hensyn, bl.a. hensynet til barnets beste, motvirke bigami og barne bortføring, samt sikre bedre overensstemmelse i regelverket.

3 Gjeldende rett

Reglene om familiegjening med herboende barn under 18 år finnes i lovens kapittel 6. Bestemmelsene i utl. §§ 43, 44 og 45 er rettighetsbestemmelser, hvilket innebærer at foreldre og mindreårige søsken på visse vilkår har *rett* til familiegjening med herboende barn (referanseperson). Lovens § 49 åpner for unntak fra vilkårene dersom det foreligger sterke menneskelige hensyn.

Foreldre og mindreårige søsken til barn under 18 år som har fått beskyttelse etter utl. § 28 (asyl) eller § 34 (kollektiv beskyttelse i en massefluktsituasjon) i Norge, har på nærmere bestemte vilkår rett til oppholdstillatelse i familiegjening med barnet, jf. utl. § 43. Bakgrunnen for bestemmelsen er at et barn som har fått beskyttelse i Norge ikke kan henvises til gjening med familien i hjemlandet. Retten forutsetter at barnet er under 18 år når søknaden – med alle nødvendige opplysninger og vedlegg – innkommer til utlendingsmyndighetene, jf. utl. § 50.

Videre er det et vilkår etter utl. § 43 at søkerne skal bo sammen med barnet etter ankomst. For enslige foreldre/foreldre som ikke lever sammen har den forelderen med foreldreansvaret og som barnet bodde fast sammen med i hjemlandet, fortrinnsrett til opphold i Norge. For søsken som ønsker gjening stilles det krav om at disse er under 18 år, uten ektefelle eller samboer, at de i hjemlandet har bodd sammen med foreldrene/den forelderen som har fått oppholdstillatelse, og at de skal bo sammen med referansepersonen i Norge.

Lovens §§ 44 og 45 har regler om hhv. gjening mellom norsk barn og barnets mor eller far som har foreldreansvar og fast omsorg for barnet (§ 44), og oppholdstillatelse for mor eller far som skal ha samvær med norsk barn (§ 45).

Etter utl. § 49 kan oppholdstillatelse også gis til andre familiemedlemmer, og det kan gjøres unntak fra vilkår knyttet til referansepersonens status, dersom sterke menneskelige hensyn tilsier det. I bestemmelsen er det fremhevet at innvandringsregulerende hensyn kan tillegges vekt ved vurderingen av om oppholdstillatelse bør gis. Det fremgår videre av bestemmelsen at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i saker som berører barn.

Oppholdstillatelse etter utl. kapittel 6 kan nektes dersom referansepersonen (barnet) etter forespørsel ikke samtykker i at søkeren gis tillatelse, jf. utl. § 51 annet ledd.

4 Internasjonale forpliktelser

Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8

Etter EMK artikkel 8 har enhver rett til respekt for sitt familieliv. Offentlige myndigheter kan ikke gjøre inngrep i utøvelsen av denne rettigheten, med mindre dette er i samsvar med loven og nødvendig i et demokratisk samfunn på grunnlag av bestemte hensyn. Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) har gitt statene en forholdsvis vid skjønnsmargin i saker som gjelder familieinnvandring. EMK artikkel 8 gir som det klare utgangspunkt ikke utlendinger rett til verken familieetablering eller familiegjening. EMD viser i rettspraksis bl.a. til at statene har rett til å kontrollere utlendingers adgang til og opphold på sitt territorium, og at konvensjonen ikke garanterer noen rett for utenlandske statsborgere til å innvandre til, eller bo i, et bestemt land. Hensynet til

innvandringskontroll vil veie tungt, og betydningen av dette hensynet vil variere etter omstendighetene.

Retten til familieliv er også beskyttet av FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 17. Det er imidlertid ikke holdepunkter for å anta at denne rettigheten inneholder folkerettslige forpliktelser som går utover det som følger av EMK artikkel 8.

FNs barnekonvensjon

Det klare utgangspunktet er at barnekonvensjonen ikke er til hinder for at statene stiller vilkår knyttet til bl.a. oppholdsgrunnlag, forsørgelsesevne og tilknytning for at familiegjenforening kan gis. Etter barnekonvensjon skal prinsippet om barnets beste være et grunnleggende hensyn i saker som berører barn, men ikke det eneste hensynet. Det er overlatt til statene å foreta den nærmere avveiningen av hensynet til barnets beste opp mot andre samfunnsinteresser. Etter konvensjonen skal saksbehandlingen være «positiv, human og rask». Utover dette gir konvensjonen ingen føringer når det gjelder de materielle krav som må være oppfylt for at familiegjenforening kan finne sted.

FNs flyktningkonvensjon

FNs flyktningkonvensjon gir ingen rett til familieinnvandring.

5 Andre lands regelverk og praksis

EU-direktivet om retten til familieinnvandring for tredjelandsborgere utenfor rammen av EØS-avtalen

Rådsdirektiv 2003/86/EF av 22. september 2003 om rett til familiegjenforening omfatter familieinnvandring med referansepersoner som har lovlig opphold i en medlemsstat. Norge er ikke bundet av direktivet.

Av direktivet fremgår det bl.a. at oppholdstillatelse i familiegjenforening med «uledsaget» mindreårig flyktning skal gis til slektninger i oppadstigende linje. For mindreårige barn som søker familiegjenforening med foreldre i en medlemsstat, er det et krav om at barnet ikke har inngått ekteskap, jf. artikkel 4 annet avsnitt. Det følger videre av artikkel 4 punkt 4 at det ikke gis oppholdstillatelse i gjenforening med ektefelle, dersom referansepersonen allerede lever sammen med en annen ektefelle i en medlemsstat (bigami).

Dansk og svensk rett

Danmark er ikke bundet av EUs rådsdirektiv om familiegjenforening. Etter dansk rett kan det gis familiegjenforening for foreldre og mindreårige søsken til enslig barn under 18 år, som har fått beskyttelse i Danmark. Gjenforening kan gis dersom hensynet til Danmarks internasjonale forpliktelser tilsier det. Det gjøres en helhetlig vurdering der det bl.a. ses hen til barnets alder, dets familiemessige nettverk i Danmark og forhold under barnets opphold i hjemlandet. Som utgangspunkt vil det gis oppholdstillatelse i familiegjenforening med yngre barn, mens eldre barn ikke antas å ha samme behov for gjenforening.

Foreldre til enslige barn under 18 år med beskyttelse i Sverige, kan på visse vilkår få oppholdstillatelse i familiegjenforening med barnet. Det stilles i dag et krav om at referansen (barnet) er ugift. Det er imidlertid i 2022 avsagt en dom i EU-domstolen (X v. Belgium, C-230/21, 17. november 2022) der det slås fast at EU-

direktivet ikke kan forstås slik at det er et vilkår at herboende barn er ugift. Det er p.t. ikke gjort endringer i den svenske utlendingsloven som følge av dommen.

6 Departementets vurdering

6.1 Vektlegging av hensynet til barnets beste i familiegjenforeningssaker

Utlendingsdirektoratet (UDI) har orientert departementet om at de ser saker der barnevernet mener det ikke vil være til barnets beste at foreldre og søsken kommer til Norge for å gjenforenes med barnet. Dette kan typisk være fordi barnet har blitt utsatt for vold fra foreldrene i hjemlandet. I noen saker gir den mindreårige selv uttrykk for at hen ikke ønsker å flytte fra fosterhjemmet dersom foreldrene kommer til Norge, og UDI opplever i flere fornyelsessøknader at barnet aldri har flyttet ut fra fosterfamilien, eller har flyttet tilbake til barnevernets omsorgstilbud kort tid etter at familien kom til Norge.

Utgangspunktet er at det i alle saker som berører barn skal foretas en vurdering av hensynet til barnets beste, og dette skal være et grunnleggende hensyn i tråd med Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon artikkel 3. Utlendingsmyndighetene er forpliktet til å foreta denne vurderingen, uavhengig av om dette fremgår direkte av enkeltbestemmelser i lov og forskrift. Samtidig er det et vilkår for tillatelse etter utl. §§ 43 og 44 at foreldre og barn skal bo sammen i Norge. Dersom det er forhold i saken som gjør det sannsynlig at barnevernet vil overta eller beholde omsorgen for barnet etter at foreldrene er kommet til Norge, vil vilkårene for familiegjenforening ikke være oppfylt.

Det er flere bestemmelser i loven som understreker betydningen av hensynet til barnets beste. Dette gjelder både for tilfeller der barnet selv er søker, men også i saker der vedtaket primært gjelder en voksen (forelder), f.eks. i utvisningssaker. Andre europeiske land, som Danmark og Storbritannia, har særlige bestemmelser om at hensynet til barnets beste skal vektlegges i saker om gjenforening mellom enslige mindreårige og deres familier.

Når retten til familiegjenforening med en enslig mindreårig som har fått beskyttelse fremstår som uten forbehold etter lovens ordlyd, kan det *i praksis* føre til at det gis oppholdstillatelser som er til direkte skade for barns utvikling og velferd dersom saksbehandler ikke ser hen til grunnleggende prinsipper om barnets beste. Nevnte informasjon fra UDI kan tyde på dette.

I NOU 2004: 20 *Ny utlendingslov* foreslo lovutvalget at det i retten til familiegjenforening med enslige mindreårige flyktninger nettopp skulle tas inn et forbehold om at retten ikke kunne påberopes dersom gjenforening ikke ville være til barnets beste. Departementet uttalte imidlertid følgende i Ot. prp. nr. 75 (2006–2007):

«Departementet anser at man gjennom å henvise til barnets beste som et mulig grunnlag for å nekte gjenforening med foreldrene, kunne skape inntrykk av en videre adgang til å avslå oppholdstillatelse enn hva som er den reelle situasjonen.»

Basert på erfaringene fra UDI der enkeltsøknader er innvilget selv om dette ikke er til barnets beste, er det departementets vurdering i dag at det foreligger et behov for å tydeliggjøre nettopp dette hensynet i loven for å sikre tilstrekkelig vektlegging. De innvendinger som ble fremmet i forbindelse med ny utlendingslov

er ikke så tungtveiende at de tilsier at hensynet til barnets beste ikke bør fremgå uttrykkelig av utl. § 43.

Hensynet bak retten til gjenforening etter utl. § 43 er barnets behov for å være sammen med sin nærmeste familie. Dette hensynet er ikke like tungtveiende der barnet risikerer vold eller annen vanskjøtsel ved gjenforening med familien (til tross for at barnet kanskje selv ønsker gjenforening). Lovens § 43 skal primært ivareta *barnets* rettigheter og behov, ikke foreldre og søskens ønske om å oppholdstillatelse i Norge.

I dag følger det av loven at familieinnvandring kan nektes dersom herboende referanse ikke selv ønsker det (utl. § 51 annet ledd). Barn kan imidlertid være under sterkt press fra foreldre som ønsker å komme til Norge, og de kan føle på et ansvar for å sikre familien en fremtid i Norge. Det er derfor vanskelig for mange barn å gi uttrykk for at de ikke ønsker familien til Norge. I noen tilfeller kan de også ønske at familien skal være i Norge, uten at de selv ser for seg eller ønsker å være en del av det daglige familielivet. Det er derfor ikke nødvendigvis slik at et uttrykt ønske om at familien skal komme, eller mangel på uttrykt motvilje, kan tas til inntekt for at gjenforening er ønsket og til det beste for barnet. Barns lojalitet til egne foreldre er ofte sterkere enn barnets egne ønsker. Ved å understreke hensynet til barnets beste i bestemmelsen tydeliggjøres et vilkår som skal vurderes uavhengig av hva barnet selv gir uttrykk for. Vilkåret understøtter en mer helhetlig vurdering av barnets situasjon. En henvisning til dette i et ev. negativt vedtak vil gjøre barnet (i foreldrenes øyne) mindre «ansvarlig» ved et avslag.

På bakgrunn av ovennevnte vurderinger anbefaler departementet en endring i utl. § 43, der det uttrykkelig fremgår at familiegjgenforening kan nektes dersom gjenforening ikke er til barnets beste.

6.2 Referanseperson må ikke være gift eller samboer på vedtakstidspunktet

Etter utl. § 43 er oppholdstillatelse i familiegjgenforening betinget av at søkeren tilhører en nærmere bestemt personkrets (foreldre og søsken), at søker og referansen skal bo sammen, og at referansepersonen er under 18 år og med beskyttelse i Norge. Etter lovens ordlyd er det i dag *ikke* et krav at referansepersonen ikke er gift eller har samboer.

I utlendingsforskriften av 1990 ble det stilt som vilkår for familieinnvandring med herboende barn, at barnet var uten ektefelle eller samboer (§ 23 annet ledd). Vilkåret ble i utlendingsloven av 2008 videreført for de tilfeller der *barnet* søker familieinnvandring med herboende foreldre, jf. utl. § 42. Begrunnelsen for videreføringen var at barnet i slike tilfeller har en så sterk tilknytning til hjemlandet at det ikke er et like stort behov for familieinnvandring til Norge (se Ot.prp. nr. 75 (2006–2007) punkt 9.6.7.5). Vilkåret er også videreført i utl. § 43 annet ledd om gjenforening mellom *søsken* og barn som har fått beskyttelse i Norge (kravet gjelder for søkeren), samt i utlendingsforskriften § 9-7 første ledd bokstav a og b om familieinnvandring når det foreligger sterke menneskelige hensyn, jf. utl. § 49.

Man må være over 18 år for å kunne inngå ekteskap i Norge, jf. ekteskapsloven § 1 a. En referanseperson etter utl. §§ 43–45 kan imidlertid i løpet av saksbehandlingstiden (dvs. i tidsrommet fra søknad innleveres til vedtak

foreligger) fylle 18 år og gifte seg. Ekteskap kan også inngås i utlandet eller samboerskap kan etableres.

UDI har opplyst at de ser tilfeller der referansepersonen fyller 18 år og gifter seg kort tid *etter* at søknad om familiegjening med foreldre er fremsatt, men *før* søknaden er avgjort. Det er som nevnt etter utl. § 50 forholdene *på søknadstidspunktet* som er avgjørende for om vilkårene er oppfylt. UDI har lagt seg på en praksis der de etter en konkret vurdering kan avslå søknaden dersom ekteskapet tilsier at referansen ikke har til hensikt å bo sammen med foreldre/søsken. I de fleste tilfeller har imidlertid UDI på vedtakstidspunktet ikke kunnskap om at referansepersonen er gift eller har samboer.

Etter departementets vurdering bør det i utl. § 43 oppstilles et vilkår om at referansepersonen (herboende barn) ikke er gift eller har samboer. Det bør være en rimelig forutsetning for gjening mellom foreldre og barn at barnet ikke har etablert seg med egen kjernefamilie. Bakgrunnen for utl. § 43 er at det ikke er mulig for barn og foreldre å forenes som en familie i det landet barnet har flyktet fra. Dersom referansen er gift eller har samboer, vil dette normalt innebære at hen har etablert egen familieenhet i egen husstand.

En slik forståelse harmonerer også med vilkårene i utl. § 43 annet ledd om at *søsken* må være ugift eller uten samboer for å ha rett til gjening med mindreårige søsken i Norge. Videre åpner utl. § 42 for oppholdstillatelse til barn under 18 år *uten ektefelle eller samboer* når foreldrene har eller får oppholdstillatelse i Norge. De hensynene som taler for at barn etter utl. § 42 ikke har rett til gjening hvis de er gift eller er samboer, gjør seg i like stor grad gjeldende der foreldre og søsken ønsker å gjenforenes med et barn etter utl. § 43. Som redegjort for over har f.eks. Sverige i dag et uttrykkelig vilkår i lovverket om at referansen i slike saker må være ugift.

I tillegg til de mer prinsipielle momentene som er påpekt over, vil innføring av et slikt vilkår gi økt forutberegnelighet og et enklere regelverk å praktisere for utlendingsmyndighetene sammenlignet med i dag, der dette vurderes som en del av bo sammen-kravet. Siden referansens sivilstatus også kan være ukjent, eller holdes skjult for UDI på vedtakstidspunktet, vil en klar lovfesting av dette vilkåret også kunne gjøre det enklere å kalle tilbake eller nekte å fornye en tillatelse som er gitt på bakgrunn av tilbakeholdte/uriktige opplysninger.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at det innføres et vilkår i utl. § 43 om at referansepersonen på vedtakstidspunktet ikke har inngått ekteskap eller samboerskap. De samme hensynene som taler for et slikt vilkår i utl. § 43 gjør seg også gjeldende i saker der foreldre søker gjening med norsk barn som de enten skal bo sammen med (utl. § 44), eller ha samvær med (utl. § 45). Departementet foreslår derfor at tilsvarende vilkår om at herboende barn er ugift og uten samboer også tas inn i utl. §§ 44 og 45.

6.3 Vilkår for å motvirke utøvelse av bigami

Mange av søkerne etter utl. § 43 kommer fra land hvor flerkoneri er lovlig, som Syria og Afghanistan. UDI ser saker der tillatelser etter utl. § 43 medfører at referansepersonens far blir gjenforent med to ektefeller i Norge. Ett eksempel er der et barn (referansepersonen) kommer til Norge sammen med farens ektefelle nummer 1 (som ikke er barnets biologiske mor) og får opphold som flyktning.

Etter dette søker barnets far og barnets biologiske mor (som er fars kone nr. 2) om oppholdstillatelse etter utl. § 43. Dagens regelverk er ikke til hinder for at far her kan etablere seg med begge ektefellene i Norge.

Flere andre bestemmelser i utlendingsloven har allerede unntak fra retten til familieinnvandring dersom det fører til gjenforening med flere ektefeller. Etter utl. § 40 siste ledd om gjenforening mellom ektefeller kan søknaden avslås dersom søkeren er eller har vært gift med flere, og det fremstår som mest sannsynlig at søkeren vil leve sammen med flere ektefeller eller samboere i Norge.

Videre åpner utl. § 44 annet ledd første punktum for å nekte oppholdstillatelse dersom forelder til norsk barn søker om gjenforening, og en tillatelse vil føre til at søkeren blir gjenforent med en herboende ektefelle som allerede er gift i Norge.

Etter departementets syn er det rimelig at liknende vilkår også gjelder i saker om familiegjenforening med barn som har fått beskyttelse. Det foreslås derfor at utl. § 43 endres, slik at oppholdstillatelse i slike saker kan nektes dersom tillatelsen vil lede til utøvelse av bigami i Norge.

Forslaget innebærer at oppholdstillatelse kan nektes dersom det vil føre til at 1) søkeren blir gjenforent med en herboende ektefelle som allerede er gift eller samboer med en annen person i Norge, og b) søkeren er gift eller samboer med barnets andre forelder, og oppholdstillatelse vil føre til at søkeren blir gjenforent også med en annen herboende ektefelle (ikke barnets forelder).

Hensynet til barnet ivaretas ved at barnet fortsatt vil ha mulighet til å gjenforenes med én forelder i Norge som kan ivareta barnets omsorgsbehov. Etter forslaget er nektelsesadgangen heller ikke absolutt. Utlendingsmyndighetene skal foreta en konkret vurdering og kan etter skjønnsutøvelse likevel gi tillatelse. Unntak må imidlertid praktiseres strengt og som utgangspunkt kun benyttes der nektelse vil gi et svært urimelig utfall eller kunne stride mot Norges internasjonale forpliktelser.

For å unngå omgåelse av vilkåret ved at foreldrene gjennomfører en formell skilsmisse, men i realiteten planlegger å fortsette samlivet, er det det reelle forholdet som må være avgjørende ved vurderingen av vilkåret. Søkeren kan derfor ikke hevde en rett til familieinnvandring kun med henvisning til at det er tatt ut separasjon/gjennomført skilsmisse, dersom det er mest sannsynlig at partene har til hensikt å fortsette samlivet i Norge.

6.4 Søkere som er gift med barnets herboende forelder

Etter dagens regelverk om oppholdstillatelse i familieinnvandring for å bo fast sammen med barn som er norsk borger, stilles det også krav om at søkeren (forelder) ikke er gift med eller skal bo sammen med barnets andre forelder, jf. utl. § 44 første ledd annet punktum. Lovens system tilsier at søkeren i slike tilfeller må søke familieinnvandring direkte med barnets andre forelder, som ektefelle eller samboer, og det er de alminnelige vilkårene for familiegjenforening med ektefeller/samboere som gjelder, herunder krav til sikret underhold. Et slikt krav til foreldrenes sivilstand stilles imidlertid ikke ved familieinnvandring med barn med beskyttelse i Norge.

Departementet foreslår at det også i utl. § 43 stilles krav om at søkeren ikke er gift med eller skal bo sammen med barnets andre forelder i Norge. Departementet kan ikke se saklige eller tungtveiende grunner for å at det ikke skal være et slikt vilkår

også ved gjenforening etter utl. § 43. Dersom søkerens ektefelle allerede har oppholdstillatelse i Norge, og søkeren har planer om å gjenforenes og bo sammen med ektefellen, skal søkeren som utgangspunkt søke om gjenforening med ektefellen og ikke barnet.

Vilkåret skal praktiseres likt som i utl. § 44 om familiegjeforening mellom norsk barn og barnets mor eller far. Begge bestemmelsene gjelder foreldres rett til gjenforening med mindreårige barn, og begrunnelsen for unntaket er den samme.

6.5 Samtykkekrav fra foreldre i hjemlandet

Av utl. § 43 annet ledd fremgår det at også søsken under 18 år har rett til familiegjeforening med en enslig mindreårig flyktning i Norge. Utl. § 43 angir imidlertid ikke noe krav til samtykke fra søkerens (søskens) andre foreldre i hjemlandet i saker der kun den ene forelderen har fått oppholdstillatelse i Norge. UDI har etablert praksis for ikke å nekte oppholdstillatelse etter utl. § 43 annet ledd ved manglende samtykke, men dette kan være betenkelig i situasjoner der det er et høyt konfliktnivå mellom foreldrene.

Det er svært uheldig dersom norsk regelverk om familieinnvandring legger til rette for barne bortføring eller i realiteten avgjør konflikter mellom foreldre. I utl. § 42 annet ledd, som gjelder oppholdstillatelse for barn som har foreldre i Norge, kreves det samtykke fra den andre forelderen «med mindre dette er umulig å innhente, eller særlige grunner tilsier at oppholdstillatelse uansett bør gis».

Denne utilsiktede konsekvensen av regelverket avbøtes ikke tilstrekkelig ved at UDI i dag foretar en skjønnsmessig vurdering når det er høyt konfliktnivå mellom foreldrene. Dette vil ofte ikke være kjent for UDI, og det er heller ikke naturlig at UDI skal avgjøre en slik foreldretvist etter en skjønnsmessig vurdering. Etter departementets syn bør det samme samtykkekravet som i utl. § 42 – med den samme snevre unntaksadgangen – også innføres i utl. § 43 annet ledd. Det finnes ingen saklig grunn til ikke å ha et likelydende vilkår i utl. § 43.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Endringsforslaget antas ikke å innebære økonomiske konsekvenser av betydning. Endringene vil innebære at noen færre vil få innvilget søknad om familieinnvandring til Norge, og trolig at noen færre vil søke om slik tillatelse. Det antas imidlertid å dreie seg om relativt få saker og få personer. Endringene antas heller ikke å ha administrative konsekvenser av betydning for UDI eller andre. I praksis må UDI trolig gjøre en noe grundigere vurdering i den enkelte sak knyttet til om gjenforeningen er til barnets beste, men dette antas ikke å bli noe stort tema i de fleste saker. Eventuell ekstra ressursbruk knyttet til vurderingen av enkelte saker antas å spares inn ved at noen færre vil være berettiget til å søke tillatelse.

FORSLAG TIL ENDRINGER I UTLENDINGSLOVEN

I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjøres følgende endringer:

§ 43 skal lyde:

§ 43. Familiegjenforening mellom barn med opphold etter §§ 28 eller 34 og barnets foreldre og søsken

Søkere som er foreldre til barn under 18 år med opphold i riket etter §§ 28 eller 34 har rett til opphold, *med mindre hensynet til barnets beste taler mot det.* Det er et vilkår at *barnet er uten ektefelle eller samboer i Norge og at søkerne skal bo sammen med barnet. Dersom én av barnets foreldre har oppholdstillatelse i Norge, er det et vilkår at søkeren ikke er gift med eller skal bo sammen med herboende forelder.* Dersom søkeren er enslig mor eller far, har den av foreldrene som hadde foreldreansvaret og som barnet bodde fast sammen med i hjemlandet, fortrinnsrett i Norge.

Tilsvarende gjelder for søsken under 18 år som ikke har ektefelle eller samboer, og som bor sammen med foreldrene, eller den av dem som får opphold. *Dersom kun én av søkerens foreldre har eller får opphold, er det et vilkår at denne har foreldreansvaret, alene eller felles med den andre av foreldrene. Er foreldreansvaret felles, må samtykke foreligge fra den andre av foreldrene, med mindre dette er umulig å innhente, eller særlige grunner tilsier at oppholdstillatelse uansett bør gis.*

Oppholdstillatelse til én forelder kan likevel nektes dersom dette ville lede til at søkeren ville bli gjenforent med en herboende ektefelle som allerede er gift eller samboer med en annen person her. Det samme gjelder dersom barnets foreldre er gift eller samboere og oppholdstillatelse vil lede til at søkeren også blir gjenforent med en annen ektefelle her. Det samme gjelder dersom oppholdstillatelse vil lede til at søkeren blir gjenforent med en tidligere ektefelle og det er sannsynlig at søkeren har til hensikt å fortsette samlivet.

§ 44 første ledd skal lyde:

En søker som er mor eller far til norsk barn under 18 år som søkeren har foreldreansvaret for og bor fast sammen med, har rett til oppholdstillatelse for å bo sammen med barnet i Norge. *Det er et vilkår at barnet ikke har ektefelle eller samboer i Norge.* Det er et vilkår at søkeren ikke er gift med eller skal bo sammen med barnets andre forelder.

§ 45 første ledd skal lyde:

En søker som er mor eller far til norsk barn under 18 år som bor fast sammen med den andre av foreldrene i riket, har rett til oppholdstillatelse. *Det er et vilkår at barnet ikke har ektefelle eller samboer i Norge.* Det er et vilkår at søkeren:

- a. har bodd sammen med barnet eller ha utøvet samvær av et visst omfang det siste året i utlandet,
- b. har samværsrett av et visst omfang i riket, og
- c. sannsynliggjør at samvær vil bli utøvet.